

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

.....
.....

Feladó magánközleményei:

Összeg:

..... K f

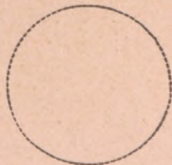
Jó Pásztorra

Hátralék k f.

1903-ra k f.

Összesen k f.
..... %.

A felvő postahivatal hely- és

Ára két fillér.

Kifizetési szám

POSTA-UTALVÁNY.

K f-ről, azaz:

Korona f-ről.

Czím:

Kovács Sándor

theol. akad. tanár

Rendeltetési hely:

Pozsony

Lakás: (városrész, utca stb.) }
vagy utolsó posta }

Konvent-u. 13.

Bevételi szám:

A felvő postahivatal hely- és kelti

Felvő postahivatal:

A felvő postaalkalmazott aláírása:

bélyegzőjének lenyomata.

Beszédett díj:

K f

(A frankojegyek ide ragasztandók.)

Belföldi
forgalomra.

A szelvényt a ezimzett e két vonal közt levághatja és megtarthatja.

szagadósági karilletet
jűűű bűűűűű.

20 K-n felel 100 f
 100 K-n felel 1000 f
 20 K-ig 10 f
 20 20 f
 40 40 f
 800 K-n felel 800 K-ig 1 K
 600 60 f
 1000 1000 f

Utalványozási díjak:

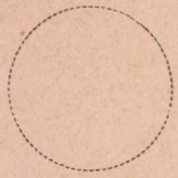
A czimzett nyugtája.

A jelen postautalvány túllapján kiirt összeget a
 posta-intézetől fölvettem.

Kelt 190 évi hó -n.

Aláírás:

A rendeltetési postahivatal
 hely- és

kelti bályegzőjének
 lenyomata.

Utalvány-érkezési napló száma:

Tudnivalók:

Egy-egy postautalványra bármely kir. postahivatal belföldi for-
 galomban 1000 K-ig terjedő összeget fogad el, illetve fizet ki. Ennél
 nagyobb összeget egy postautalvánnyal utalványozni nem lehet.
 Az utalványozott összeget a kézbesítéstől számított tizenégy
 nap alatt át kell venni. Ha a kifizető postahivatal elegendő pénzzel
 nem rendelkezik, czimzettnek várnia kell, míg a táviratilag ren-
 delt pénzellátmány megérkezik.

**A magánköszlemények
 folytatása:**

-----p. Imakönyvre..... k f.
 -----p. Énekeskönyvre k f.
 -----p. Prot. Éstékre k f.
 -----Összesen..... k f.

A szelvényt a czimzett e két vonal közt levághatja és megtarthatja.

A Jó Pásztor olvasóihoz.

A Jó Pásztor a ránk jövő 1903. évvel V. évi folyamát kezdi meg.

Hálát adunk Istennek, hogy eddig megsegített s megengedte, hogy országának terjesztésén fáradhattunk, az ő szüllejének munkásai közé befogadott bennünket. És köszönet a Jó Pásztor nem nagy, de buzgó nyájának, hogy anyagi támogatásával, szeretetével e kis lapocska munkáját, fennmaradását lehetővé tette.

Hozzátok fordulunk újra, — nem, mint szerkesztő és kiadó az előfizetőkhez, hanem mint testvér testvérekhez, nyílt, bizalmas szívvel. A cél a mit a Jó Pásztor maga elé tűzött közös és kedves mindnyájunk lelkének. Kire volna a Krisztus országa idegen? Bennünket is ennek szerelme indít a munkára. A szerkesztő, a dolgozótársak hosszú díszes sora minden földi jutalom nélkül fárad s a kiadó nyomda is tetemes áldozatot hoz a Jó Pásztorért. De örömet cselekeszszük mindnyájan, mert tudjuk, érezzük, hogy áldott a mező, a melyen dolgozunk és Istennek tetsző, szent a munka, a mit az Úr nevében végezzük.

E tudatban indulunk útnak ismét. Az eke szarva mellől nem fog elcsábítani sem fáradság, sem egy két céljainkat nem értő atyánkfíának gáncsoló vagy kedvetlenítő beszéde. A szeretetlen vitatkozást, gyűlölködést ezentúl is kerülni fogjuk, mert a magvetés és nem a konkolyhintés munkájára hivatattunk el az Úrtól. Az evangéliom, a tiszta Isten ígésén alapuló keresztyn hit szeretetére serkentgetjük híveinket s a mai időben, a midőn annyi betűt nyomtatnak, a mely életlő, lélekgyilkoló mérget lehel a gyanútalan olvasóba, — a Jó Pásztor tiszta, egészséges lelki eledelt kínál nyájának. A szerkesztőn kívül a legkiválóbb protestáns írók hosszú sora vetélkedve dolgozik a

tartalom gazdagításán. A Jó Pásztor ezen túl is közöl szép vallásos költeményeket, bibliai képeket és elmélkedéseket, magyarázatokat; tanulságos, szívnemesítő, az evangéliom ujjászülő erejét feltűntető elbeszéléseket; felújítja eleven képekben viszontagságos történelmünk érdekes részleteit, ismerteti áldott egyházi közintézményeinket, s az Úr szöllejének megfáradt érdemes munkásait élő példaképül állítja utódaik elé. Szóval állandó kedves vendég, őszinte, hű tanácsadó jó barát akar lenni minden keresztyén család hajlékában.

A lap ára oly olcsó, hogy a legszegényebb ember, a keze munkájából élő napszámos is megrendelheti. De mivel tudjuk, hogy szegény ember házában ezer helye van a pénznek, — a szerkesztő és kiadó szívesen elvár a pénzért aratás vagy szüret utánig. Lelkész- és tanártársainkat, a prot. tanítói kart tisztelettel felkérjük lapunk ajánlására és terjesztésére. **Öt** példány után egy **ingyen** példányt ad a kiadóhivatal.

A **Jó Pásztor** ára egész évre 2 korona, félévre 1 korona 20 fillér. A pénzt a szerkesztőhöz, **Kovács Sándor theol. akad. tanárhoz** (Pozsony, Konvent-u. 13.) kell küldeni. A decemberi számhoz minden előfizetőnk számára mellékelünk posta-utalványt azon kéréssel, hogy az itt-ott előforduló hátralék s az 1903. évi díj megküldésére felhasználni szíveskedjék. A kik időközben előfizettek, — az utalványt más alkalommal használhatják föl.

Ugyanezen utalványon meg lehet rendelni a Protestáus Estéket, Kovács Sándor Imádságos könyvét és Kis Énekeskönyvét is.

Kelt Pozsonyban és B.-Gyarmaton, 1902. december 15-én.

A JÓ PÁSZTOR
SZERKESZTŐIE ÉS KIADÓJA.

IV. évfolyam. Pozsony, 1902. decz. 20. 12. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 20-ÁN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 20-ÁN.

Egy szám ára 20 fillér.

Balassagyarmat,
Balassagyarmati Könyvnyomda Szövetkezet

TARTALOM.

Karácsony felé (A fenyők beszéde, költemény)	Lampérth Géza.
A bethlehemi jászol	Sz.
A ki kővel megdob, dobd vissza kenyérrel (Karácsonyi történet)	Pagonyi Piroska.
Karácsony	Stromp László.
Szeretet (Költemény)	Szabolcska Mihály.
Luther aranymondásai	Dr. Masznyik Endre.
Fergetegben. Téli kép. (Hedenstjerna után)	Parrag Ferencz.
Kétféle veszteség	Sz. F. J.
Óh én két szemeim	XVII.
Thurzó György a házasságról	Krónikás.
Az egyházi élet köréből	
Jó könyvek	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR”-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. **Öt** előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Szövetkezet.**

A bethlehemi jászol.

Istállóban született a világ megváltója és jászolban helyezék az ő szülei, József és Mária.

A világ szeme a fényes márvány palotákon csüggött; azt hitte, ott kell a Messiásnak születnie, mert hiszen, a ki bilincset tördelni, népét felszabadítani küldetik az őről, lehet-e más, mint hatalmas király, palotáknak, kincseknek, hadverő seregeknek erős ura? Ha igaz az Atyák jövendölése, hogy Dávid királyi házából támad a Messiás, jelenhetik-e meg méltóbban, mint biborban hatalomtól, fénytől övezetten?

És mégis istállóban született és a jászol volt az ő bölcseje. Jelélül annak, hogy első sorban a szegények vígasztalására jött e világra. Az elhagyottaknak inkább vagyon szükségök az evangyéliomra, mint a jólétben duskálkodóknak. *„Nem jöttem, hogy az egészségeseket gyógyítsam, hanem a betegeket.“* A szegénynek a hit majd minden drága kincse; föléje jólét árnyékos lomb sátra nem borúl, e világi élvezetek fája ízletes gyümölcscsel nem kínálja, — az ő sorsa veríték, könny, vergődés. Minden jutalma az éjszakai álom a nappal törődelsei után.

És ím — még sem vagy ehagyva szegény felebarátom. Szemem ott csügg azon az egyszerű jászolon, a hol az Istennek fia első földi álmát szenderegte. Biztatás és remény fénylő napvilága özönlik onnan felém. Krisztus születhetett volna gazdagnak is, fényes palotában, de Isten épen a mi szegénységünket akarta az ő jászolával megbecsülni. Isten közelebb van hozzánk, mert mi is előbb megtaláljuk őt azoknál, a kiknek lelkét az a világi sok jó elfásította. Boruljunk le alázattal s ajkunk nyíljék meg hálaszóra. Hozsánna a menny s föld örök Istenének! Áldott, a ki jött az Úrnak nevében! Félre minden kishitűséggel, némúljon el minden csüggeteg panasz! Nincs aranyunk, ezüstünk, de Isten aranynál-ezütnél értékesebb kincset ad e mai napon mi nekünk, evangyéliomát, egyetlenegy Fiát, hogy megtartásunk és üdvösségünk legyen!

És ti, a kiknek osztályrészülnak temérdek vagyon is jutott az Úr kezéből, e napon örvendeztetek szintén, velünk együtt. Az Úr tanit meg titeket alázatra, mezítelenek ruházására, éhezők táplálására, szenvedők enyhítésére. Tőle tanuljátok meg, hogy a vagyon átok és áldás lehet kezetekben. Átok, ha csupán magatok élvezitek s a szegényt elzavarjátok az ajtó elől, ha annyira szeretitek, hogy miatta, érette Istenről, Krisztusról meg-

feledkeztek. Áldás, ha másokkal megosztjátok, áldás, ha általa Jézushoz juttok. A karácsony kibékít bennünket Istennel és kibékít egymással. A karácsony hozott békességet a földre. Dicsőség érte Istennek mind földön, mind a menyekben. Sz.

A ki megdob kövel, dobd vissza kenyérrel.

(Karácsonyi elbeszélés.)

Kerteszen, egy szerény bakonyalji faluban még fiatal ember a pap, tiszteletes Bozsoki József uram, — de ha gondbarázdálta arcát, fehéredő fürtjeit nézed, erős ötvenesnek ítéled. Tekintete tétovázó, mintha elveszett boldogságát keresné; a gyümölcsös fái hasztalan hivatják lombsátruk alá, ott is idegennek érzi magát, — a templom, ahol ő nála keresnek enyhülést az elfáradtak és megterheltek, az ő sebére nem ad balzsamot.

Nem volt ő mindig ily komor, szótalan és szórakozott. Néhány év előtt, még boldogabb embert alig találtál volna hét vármegyében. Vidám volt a ház, szelíd okos papné arcáról sütött rá a verőfény, a ki férjéhez igaz szeretetből ragaszkodott. Ha bú érte, az ő keze simította el a férje homlokán a redőket, — az örömben ő volt boldog osztályos társa. Boldogságukat a gondviselő Isten házasságuk első éveiben fiú gyermekkel koronázta meg. Most lett igazán a papház öröm hajlékává. Tiszteletes uram egy időre ott hagyta a palástot, bibliát, fölcsapott dajkának; alig várta, hogy vége szakadjon az istentiszteletnek s elszéledjenek a templomból a hívek, ott termett a kis bölcső mellett, gyönyörködni kicsi magzatában.

Nőtt, serdült a gyermek. Szülei aggódó gondossággal nevelték, de mégis látszott rajta a szülői gond. Emberbecsülő, értelmes fiú lett belőle. Esténként ha a játékba elfáradt, édes anyja lábához telepedett a földre s áhítatos lélekkel hallgatta az elfogyhatatlan tanulságos meséket.

* * *

A boldog papiház azonban nem érte meg a szép remények valóságát. A család boldogsága búra vált. Rettenetes vendég tette lábát a küszöbre, — a félelmes, a ragadozó halál. A Bozsoki tiszteletes uram házából az édes anyát ragadta el, váratlanul, hirtelen. Anyátlanul maradt az anyai szeretet melegével nevelt fiú.

Szegény gyermek! Talán azt sem tudta, milyen drága kincsét zárja a koporsó. Csak akkor érezte hiányát, a midőn leszállt az est és nem szólalt meg többé a beszédes mesemondó száj, nem intette szelíden; imádkozzál gyermekem!

Azonban nem sokáig volt anya nélkül. Apja sietett újra megházasodni, hiszen asszony kell a házhoz, anya nélkül útszéli bogáncs módjára nő fel a gyermek. Előkelő, szép úri nő költözött a házba a ki fényhez, kényelemhez szokott, nem a munkát, hanem a szórakozást, mulatságot kereste. A kis árvával el-elmulatozott, míg rá nem únt. Megis csókolta olykor-olykor, — de a szegény fiúcskának e csók olyan hidegnek tetszett. Kérdezgetéseire kelletlenül válaszolt, utóbb haragosan elutasította, hogy a kis árva sírva fakadt. Utóbb, midőn neki is gyermekei születtek, — egészen meggyűlölte az első asszony fiát. Nem nézhetett reá jó szemmel, mindenért korholta, még atyja előtt is rágalmazta. Egy szóval olyan volt, mint a világ minden mostohája. A szegény gyermek elidegenedett a szülei háztól, ahol csak üldözést, megvetést tapasztalt. Naphosszat elidőzött a mezőn, virágokat szedegetett anyja sírjára, elhalásztatott a réti patakban. Nyaratszaka az arató nép után járt a tarlón, a hol a jó emberek feledtették vele árvaságát.

Azonban elmúlt a nyár, már a hervadó ősz is eltemetkezett sárga falevéllal. Beköszöntött a zuzmarás téli idő; a «falu árvája» beszorult a mezőről a szülői ház fedele alá. Kelletlen vendég volt nem törődött véle senki; mostohája még a jó édes apa szívét is elfordította tőle. Szófogadatlan, dologkerülő, kószáló gyereknek festette le, akit sorsára kell hagyni. A szegény fiú érezte, hogy idegen, félve bátortalanul nézett testvéreire, a «második asszony» fiaira, a kik folyton duskálgodtak a jóban. Hideg téli éjszakákon a konyhán húzódott meg.

Elközeledett szent karácsony ünnepe, örömnapja ifjunak, öregnek, szegénynek, gazdagnak. Józsi szívét is elfogta valami örvendétes érzés, talán a remény, hogy e szent napon ő sem lesz idegen a családi tűzhely mellett, hátha fölenged az öröm lángjától mostohája szívén a jég. Nappal sorra járta az ismerős házakat, este kissé felbátorodva tért haza, beosont a szobába, a hol öcscsei vídáman játszadoztak. Szomorúan leült az egyik sarokba s onnan nézte jókedvű játékkukat. Később belépett anyjuk szép fehér kalácscsal s mind-egyik gyermekének szelt belőle. Az éhező árva szótalanul nyujtotta ki kezét a kalács után, a mostoha hidegen szeretetlenül szólt reá.

— Te ott egyél, a hol a napot elcsavarogtad.

Az árva remegve visszarántotta kezét s szeméből kicsordult a könny.

— Hol kószáltál egész nap? Mondd meg te dologkerülő.

— A temetőben, édes anyám sírjánál.

— No hát eredj anyád után te is, és dúrván eléje tette a kést, a mivel a kalácsot megszegte.

Azzal távozott a szobából. Gyermekai tovább játszottak, az árva pedig kezébe vette a kést, eltette, észrevételtenül kisurrant s a temető felé tartott. A mint egyedül volt leborult a sírra s keservesen zokogott. Most érezte magát igazán árvának, elhagyottnak. Hová legyen? hová forduljon! A szél a közeli templomból el-elkapta a hangot; a hívők éneke ismét erőt adott szívének s elhatározta, hogy tovább fog élni, de szülőföldjéről elbujdosik idegen emberek közé.

* * *

Egész nap ment, mendegélt hol hóban, hol fagyos földön. Ha falut ért útközben, fölmelegedni betért egy-egy barátságos házhoz, könyörületes emberek megszánták s megtömték két zsebét kalács-csal, dióval. Szívesen marasztották ne menjen tovább ilyen nagy ünnepen, az idő is hideg, még valami baj éri. De az árva nem maradt, hajtotta a vágy, hogy minél messzebb legyen falujától. Végre másodnap egy barátságos faluba jutott. Kicsi volt a falu, de mindegyik ház hívogatóan intett feléje: kerülj bejebb szegény bujdosó árva! Megfogadta a szíves hívást, betért egyik házhoz, szállást kért. A háznép szívesen fogadta, meleg kandallóhoz ültették, elkérdezték minden ügyét, baját. A gazda, egy tisztos arcú, gazda ember oly szelíden nézett rá s élettársa, oly nyájasan biztatta, hogy a szegény fiú fölbátorodott s nyílt szívvel, félig sírva elbeszélte szomorú állapotját. Kitaszított árva, a kit Isten, ember elhagy. A gazda pedig szelíden rászólt:

— Ne bántsд fiam a mindenhatót. Ember elhagyhat, de az Isten soha sem hagy el. A ki benne bízik meg nem szégyenül!

Azután fölterített asztal mellé ültek. A két öreg egyre kínálta a fiút. Éjjelre jó ágyat vetettek neki a kályha melletti padkán. Régen föl volt a nap, a mire fölébredt. Fölkelt megköszönte a szállást s útra készült. Azonban az őszhajú gazda eléje állt s nem eresztette.

— Nem mégь te el innen édes fiam, nem eresztünk. Te apátlan, anyátlan árvává, földönfutóvá lettél karácsony napján. A jó Isten úgy akarta, hogy egymásra találjunk. Neked szülőkre van szükséged, mi fiút keresünk. Maradj itt nálunk.

Ott maradt.

* * *

Évek jöttek, évek múltak. A kertesi papház ismét gyászba borúlt. A fia utáni bánat sírba vitte tiszteletes Bozsoki József uramat.

Özvegye, az egykor viruló szép asszony is megtört. Gyermekai közül csak egyet tudott fölnevelni a legkisebьet, a legszerettebbet s egyszersmind a legvászottabbat. Jómódú gazdatiszt lett valahol a

harmadik vármegyében, úszott a bőségben. Azonban ez az egy hálátlan fiú volt, látni sem kívánta elszegényedett anyját, a kinek vállain az úr megsokasította a csapást. Kis vagyonát hamar elprédálta, azután a nyomorúság keserű napjai köszöntöttek be. Napos vendég lett nála a szükség. Utóbb el is betegesedett s nem volt a ki ápolja. Érezte, hogy halála közel van s mielőtt szemeit lehúnyja, fiát a távol élő, hálátlan fiút szerette még volna látni. Akadt egy jó embere, a ki ajánkozott, hogy befog kocsijába s elviszi a tiszteletes asszonyt fiához. Az özvegy kapva kapott rajta s csekély holmijával, betegen fölült szomszédja kopott szekere. Karácsony napja volt épen. — Lelkiismerete mardosó szava, a mit szüntelenül hallott, egészen leverte. — Súlyos betegen ért alkonyatkor egy csendes kis faluba, ahol befordultak egy házhoz, a melynek kapuja ki volt nyitva, mintha vendéget várna. Az érkezőket szívesen fogadták. A gazda egy 40 év körül járó, vidám férfi a beteg asszonyt a szobába vezette s ágyat bontatott számára. A konyhán viruló arcú, boldog feleség állott a tűzhely mellett, a szobában hirtelen elcsendesült gyermekhad nézte a váratlanul érkezett vendéget. A szenvedő asszony csak nézte, nézte a gyermekek és a gazda arcát; mintha ismerős vonásokat látna arcukon!

A közben asztalt terítenek, körül üli a boldog, vidám család. Az idegennek, cselédnek is jut hely, nem hiányzik senki. A legidősebb fiú imádságba kezd, valamennyien komoly áhítattal hallgatják. Imádság után feláll a gazda s egy nagy késsel megszegi a kenyeret, a miből bőven jut mindenkinek.

— Egyetek édes cselédeim. Jó az Isten, nem hagyja el azokat, a kik benne bíznak. Én árva voltam, épen e napon lettem földönfutóvá kis gyermek koromban, de megsegített a jó teremtmő. Áldom is nagy nevét a míg élek.

A beteg asszony megdöbbenve hallgatta e szavakat, szeme mereven tapadt az asztalra, megismerte a kést, a mit egyszer karácsony estéjén szívtelenül mostoha fia jelé tett. Az Úr úgy akarta, hogy a kitaszított fiú azzal a késsel szegjen kenyeret az éhező mostoha anyának. Csöndesen befelé fordult és zokogott. Midőn az asztaltól fölkelt a család, bágyadt hangon kérte a gazdát, hívasson papot, ereje fogytán van, mielőtt elköltöznék töredelmes vallomást akar tenni bűneiről. Teljesítették kérését, közben vigasztalták ne aggódjék, fel fog még gyógyulni. Nem sokára megérkezett a pap, a beteg asszony fölült ágyában, maga köré intette a családot s szólani kezdett.

— Én harminc esztendővel ez előtt ezen a napon üztem el

házamtól mostoha fiamat. Ott az asztalon a kés, amit kezébe adtam, hogy ölje meg magát velem. Töredelmesen bánom bűneimet. Szólj, lelki atyám, megbocsájtja-e az Isten, amit vétettem?

— Az Úr a megtérőt kegyelmébe fogadja és megbocsát.

— Hát te, elűzött fiú megbocsátasz-e szívtelen mostohádnak?

— szolt hirtelen a gazda felé fordulva.

— Megbocsátok. A sérelmet elfeledtem.

A boldog asszony boldogan kezét nyújtotta a gazda felé, a ki komoly illetődéssel fogta meg. Szólni szeretett volna, de a szava elakadt, feje lehanyatlott és meghalt.

PAGONYI PIROSKA.

Karácsony.

«Boldog örömnapp derült ránk,
Vigadjon szívünk, zengjen szánk,
Az egész világ vigadjon,
Istenünknek hálát adjon» . . .

Hej, csak nincs is ének szebb, mint karácsony ünnep szent éneke!

Hej, csak nincs is ünnep szebb, mint karácsony szent ünnepe!

A mikor a mestergerendáról lekerül a tisztas öreg biblia, a melyből már Istenben boldogult öreg apám olvasgatta gyermekei előtt Krisztus úrnak áldott születése történetét. S a mikor öreg és ifjú, gazdag és szegény, úr és szolga közt minden ellentét megszűnik; mert egyformává, *gyermekké* lesz mind a szeretetben; hívő, boldog gyermekké, a ki örvendve fogadja mennyei Atyánk, a jó Istennek, karácsonyi ajándékát, Jézust, és hálátelt szívvel zeng ez ajándékért köszönetet.

Valóban karácsony ünnepe az egyetlen ünnep, a melyet «egész világ» örvendő szívvel vár és ünnepel, mert békét, szeretet hoz az ajándékul minden szívbe, minden hajlékba. Ezért van, hogy a karácsonyfa, égő gyertyáival, csecsebecsés ajándékaival, otthonossá lett már sok-sok nem keresztyén házban is. Ennyiben legalább eljött hát már ezekhez is a Jézuska.

Ha a karácsony ünnep ez áldott, e boldogító jelentőségére gondolok, szinte rosszul esik elhinnem, hogy volt idő, a mikor e szent ez áldott ünnepet magok a keresztyének sem ismerték. Pedig bizonyos dolog, hogy bárha Jézus születésének megünneplését az egyház a Jézus megjelenésének ünnepébe, Vízkereszt napjába beillesztette, de magát a karácsonyt, mint Jézus születésének kizáróla-

gos emlékünnepét a nyugati egyház ünnepjegyzéke első ízben még csak a 354-ik esztendőben említi. Vajjon hogyan került hát a karácsony külön ünnepként, két héttel a vízkereszt napja elé? És miért éppen december 25-ikére?

Azok, a kiknek keresztyén hitében fődolog a Mária imádása, e kérdésre hamar készen vannak a felelettel. Egyszerűen arra hivatkoznak, hogy az egyház március 25-ikén ünnepli Jézus fogantatásának emlék napját (gyümölcsoltó boldogasszony): a miből világos, hogy a Jézus születésének 9 hónappal későbbre, vagyis december 25-ikére kell esnie. Hát hiszen ez igen bölcsen van kiszámítva, csak egy a dolog bibije, az t. i., hogy az evangéliumokban sehol semmiféle bizonyítékunk nincs arra nézve, hogy ama fogantatási nap kalendáriuma hiteles és megbízható-e. Nagyon merész, zavaros és kalandos következtetésekből jutott el csak erre a napra a Mária-imádás.

Ellenkezőleg, ha az evangéliumok tudósítását vizsgáljuk, oly mozzanatokra bukkanunk, a melyek Jézus születése napjának decemberi kalendáriumát nagyon megingatják. Azt olvassuk például, hogy azon éjjel a melyen Jézus született *pásztorok nyájakat legeltették* a mezőn s ott jelent meg nekik ama fényes angyal, ama boldogító szózáttal, hogy megszületett a Megváltó, a Dávid városában. Nos, ez a tudósítás bizony inkább melegebb időszakra enged következtetni, sem mint télvíz idején. Mert bárha igaz, hogy a Szentföldön a tél nem oly rideg, mint nálunk, de a legelők teljesen kopárak, az éjjelek rendkívül hűvösek: mi keresni valója lett volna tehát embernek, állatnak, téli éjidőn a szabad mezőségen. Azt is olvassuk, hogy a *napkeleti bölcsék* csillag vezetése mellett jöttek Jézusnak tisztességet tenni. Úgyis a napkeleti emberek nem fognak sohasem hosszú útba télidőn, hanem bevárják a nyarat a mikorra nagyobb karavánokba összeverődve indulnak meg s leginkább éjjel utaznak, a csillag fénye mellett, a nappalt pedig hűs helyeken pihenőre használják fel, hogy embert, állatot a tikkasztó hőség ellen védelmezzenek. Nagyon valószínű tehát, hogy azok a csillag nyomában haladó napkeleti bölcsék nyáridőn keltek útra. Azt is tudjuk, hogy *József maga* is, Máriával és a kis Jézussal, ugyancsak éjidőn utazott Egyiptom felé, és pedig nemcsak óvatosságból, de nyilván, hogy kisedet gyermekét, édes anyjával együtt, a nap perzselő hevétől megóvjá. Az evangéliumi elbeszélés adatai tehát nemcsak, hogy nem erősítik meg, de ép ellenkezőleg inkább csak gyengítik azt a boldogasszony-napjába kapcsolódó hagyományt: bár viszont készséggel elismerjük, hogy a nyárej felvitelére, az imént elősorolt adatokon kívül, egyéb semmiféle bizonyíték sem jogosít.

Úgy áll tehát valójában a dolog, hogy arra a kérdésre nézve, vajjon Üdvözítőnk téli avagy nyári időn született-e biztos feleletet sohasem fogunk adhatni. De ez egyáltalán nem baj. Télen avagy nyáron, az mellékes: de lényeges, igenis Jézus Istennek atyai áldó kegyelméből, megszületett s mi a decemberi karácsonyünnepel nem egy téli napnak, de ama nagy időténynek ünnepi emlékét szenteljük meg, hogy Jézus nekünk Istentől adatott váltságunkra!

Ám azért arra is tudjuk a feleletet, hogy miért ünnepli a keresztyén egyház karácsony szent ünnepét *épen december 25-én.*

A mint ugyanis a keresztyénység meghódította a római birodalmat s világvallásá lett, a meghódított pogányság közé ajándékol vitte a Megváltó ünnepeit, a vízkeresztet, a húsvétot és a pünköstöt: viszont a pogányság meg, több ősi szokása mellett, különösen egy népünnepi szokását hozta magával, a téli napforduló ünnepét, amely egyúttal évforduló ünnepök is volt. Tudvalevőleg úgy a csillagászati, mint a polgári év szerint az év legrövidebb napja decemcer hó 21—24 között a leghosszabb június hó, a két napjegylenlőség pedig március és szeptember hónapok ugyanezen napjaira esik. A nap pályájának e változásait jól ismerték a pogányok is, minthogy pedig minden pogányság igazi lényegében napimádás, érthető, hogy a decemberi napforduló, vagyis azon nap, a melyben a nap túllépte legrövidebb pályáját, hogy inentúl mind hosszabb ideig ragyogjon az égen, a régi napimádó pogányságnak a legnagyobb ünnepe volt. Hitők hősenek, szent bálványuknak, a napnak győzedelmét látták abban az éjszaka sötétsége fölött; a napnak, az éltető, a világító, a melegítő napnak, a melyet minden élet, termékenység és áldás forrásaként imádtak. Úgy nevezték ez ünnepet, hogy «Dies natalis invicti» vagyis «a legyőzhetetlennek születés napja,» a melyen tehát életadó istenségök, a nap, mintegy új erőre született. De megis ülték a születés torát emberséggel. Hét álló napig égtek az örömtüzek és tartott a vigalom és dáridó, mely időre a rabszolgák lábairól levették a békókat, a szegények és a vendégek számára minden háznál nyílt asztalt terítettek, rokonok és ismerősök egymásnak virággal és egyéb ajándékkal kedveskedtek, künn a szabadban pedig, a győzelmes napot jelképező tüzek mellett piros arcú ifjúság vígan rakta a táncot alkonyattól virradatig. Javait készséggel osztotta mindenki, hiszen jön immár a Kegyelmes, az Áldott, kinek jóvoltából majd megtelik ismét szerű és éléstár és a ki maga is melegét kiárasztja különbség nélkül mindenkire. Az éjszakai germán népek viszont ekkor zöld fenyőgalyakkal ékesítették hajlékaikat, mert egy régi rege szerint a téli napforduló ide-

jén egy szent fenyőfa, összes ágain égő fényvel lobogva, üdvözölte a kelő napot: nyilván a régi regén vezethető vissza az angolok azon szokása, hogy karácsonkor hajlékaikat zöld galyakkal ékesítik fel, a többi germán népeknél ugyancsak e régi régen vezethető vissza a mai gyertyafényes, ajándékokkal megrakott karácsonfa, a mely manapság már más népek között is kedves karácsoni vendéggé vált.

Sok mindenféle őspogány szokással megbírkózott már a keresztyénség, de azt az egyetlen napimádó ünnepet nem bírta kiszorítani. A nép ragaszkodott hozzá, mint kegyeletes ősi szokáshoz, a nélkül, hogy később magának számot is tudott volna adni e szokás jelentőségéről. A mint, hogy még manapság is egyes vidékeken, van sok mindenféle szokásunk, például, a szentiváni tűzszokás, a lucázás, a gergelynap ablakoskodások, a szitapergetés, regölés stb. a melyekről már nem is sejti népünk, hogy ezek mind ősi pogány vallásbeli maradványok. Mert ez nép szokásaihoz felette hű, azokhoz szívósan ragaszkodik s sokszor, egy ma már értelmetlennek látszó babonás mondókából, az ahhoz értő tudósok évezredek előtti idők hangját és tanúságát olvassák ki. Végre is, hogy a téli napforduló ünnep pogányos szokását a keresztyénség kiküszöbölni nem bírta: az történt, hogy azt maga is felvette, de ugyennekkor abba a saját lelkét lehelve, azt meg is nemesítette, megtisztította és megdicsőítette. Hiszen oly közel volt e ponton a találkozás lehetősége pogányság és keresztyénség között. Amazok imádták a természeti napot, ezek a Kegyelem napját áldották. Ámde micsoda ama keleten felkelő és nyugaton lenyugvó természeti nap dicsősége a Kegyelem ama örökké fénylő napjának, Jézus Krisztusnak a dicsósságához képest, a ki jött, nemhogy a földnek új életmeleget adjon, hanem, hogy új eget és földet teremtsen a lelkekben? A nap, odafenn az égen, *csak jelképe* az áldozó szeretetnek: ám Jézus *maga a Szeretet*, a mely ime alászállott, hogy magát adja az emberekért. A pogányokból lett keresztyén hívők magok is csakhamar rájöttek a két nap közti nagy ellentétre s így foglalta el előbb csak a szívekben, később azután ünnepi szokásukban is Jézus a Kegyelem tündöklő napja, az ég vándor bolygójaik, az egykor bálványistenként imádott égi testnek a helyét, s így lett az egykori pogány öröm ünnep a keresztyén szeretet ünnepévé, a mely egy nagy családdá forrasztja, legalább e napon, az egész emberiséget. I. Justinianus császárnak már nem is került nagy fáradságába rendeletileg kihirdetni, hogy ezentúl Jézus születésnapja, az egész keresztyén világban, a vízkereszt helyett, december 25-én ünnepeltessék meg.

És azóta lett a karácsonfa a keresztyén család legkedvesebb

karácsoni vendége, mert vele a Jézus maga száll alá a szívekbe s vele, legalább egy napra, alá száll az Istennek országa is . . .

Óh készülj hát én lelkem az Úr méltó fogadására, a ki jó, hogy azt, a mi benned is még mindig pogány, megnemesítve megtisztítsa, megdicsőítse . . . És ha majd ismét ama szent ünnepen kigyúlnak a fenyőfa ágain az apró gyertyalángok, melyeknek meleg fénye boldog gyermekszemek örömkönyében törik meg: óh én lelkem, ki oly messze vagy már a boldog gyermekkor paradicsomától, válj ismét egy hívő gyermek lelkévé s zengjed te is a gyermekeknek és angyaloknak karával: «Dicsőség a magasságban Istennek, a földön békesség és az emberekhez jóakarát!»

STROMP LÁSZLÓ.

Szerefef.

*Me gyujtsatok gyertyát
A karácsony fára,
Ha beláthat könnyes szemmel
Egy árva is rája.*

*Gűz hjaába paffog
A kályháitokba:
Ha az úton didergőkre
Nem gondoltatok ma.*

*S ha nem szelítek meg
Vigan a szegénynek:
Mifáival se' adjon hírt
A kalács-süfésnek!*

*Krisztus születését
Hasztalan áldjátok:
Ha az utcaajtókat
Hamar bezárjátok! . . .*

— *Mif ér a hozsánna,
Az Úrhoz, a mennyezhez:
Ha szívünkben nincs szerefef
Minden emberekhez!*

Szabolcska Mihály.

Luther aranymondásai. A családról.

A gyermekek Istennek különös áldása.

Mikor egy ízben Jónás doctor a teremtésre való emlékeztetésül egy szép cseresznyeágot tett az asztalra és magasztalja annak gyümölcséért Istennek áldott hatalmát, így szól Luther Márton doctor: «Miért nem emlékeztek meg a teremtésről még sokkal inkább saját

testetek gyümölcsét, a gyermekeket látva, a kik Istennek szebb és fenségesebb teremtményei a világ minden fája gyümölcsseinél? Rajtuk, kiket az Isten semmiből teremtett, rajtuk szemléljük az Isten mindenhatóságát, bölcsességét és tökéletességét; egy esztendő alatt oly finom és helyes testet és tagokat ad nekik és táplálja és fenntartja őket. De mi minderre ügyet sem vetünk, sőt az emberek, ha az Isten gyermekeket ad nekik, rendszerint gonoszabbakká és fősvényebbekké lesznek, fukarkodnak, húznak-nyúznak, a mint tudnak, csakhogy minél több vagyont hagyassanak reájuk. Nem gondolják meg, hogy a kis gyermek, mielőtt a világra jönne, már megkapta a maga osztályrészét. Igaz, a mit az Irás mond és a közmondás is: minél több a gyermek, annál több az áldás. Én édes Istenem, mekkora vakság, gonoszság és tudatlanság az, a mely Istennek legjobb és legfelségesebb adományaival visszaél s még csak egy hálaszót sem rebeg azért!»

Más.

Egy este Márton doctor egy madárkát pillantott meg, a mint a fa ágán üldögélt és pihent. Ekkor így szóllott: «Éz a madárka megvacsorált és itt akar csendes bátorságban aludni. Nem gondol a holnapi nappal, avagy szállásával, a mint Dávid mondja (91. Zsolt. 1.) «A ki felséges Isten árnyékában lakozik stb.» Ó ül az ágacsán boldog megelégedésben s a gondoskodást Istenre bízza.

Oh ha Ádám esete mindent meg nem rontott volna, mely szép és felséges teremtménye volna az Istennek az ember, ékes minden ismerettel és bölcsességgel! Mily boldogan élt volna minden fáradtság, baj, betegség nélkül s aztán elváltozott volna a halál minden fájdalom nélkül, olyanformán, a hogy Isten e nyomorúlt világon sok teremtményénél a halottak feltámadását példázza.»

A gyermekekről és azok életéről.

1538. augusztus 17-én történt, hogy Márton doctor gyermekei összevesztek, perlekedtek és aztán hamarosan megbékéltek. Ekkor mondá: «Én édes Istenem, mily kedves lehet neked az ily gyermekek élete és játéka! Hiszen az ő összes bűnük nem egyéb, mint a bűnök bocsánata!»

Más.

Gyermekeinek együgyűségét látván dicsérte ártatlanságukat, kiemelte, hogy mennyivel bölcsőbbek ők a hitben, mint mi vén bolondok; mert ők együgyű módon minden okoskodás és kételkedés nélkül hiszik, hogy Isten kegyelmes és hogy erre az életre az örök élet következik. Mily boldogok azok a gyermekek, a kik ily korban

hálnak meg; pedig nekem nagy szívbeli fájdalommal volna az ő elvesztésük, mert bennök az én és az én feleségem életének egy része halna meg, hiszen a természetes szeretet és vonzódás nem szűn meg a kegyes keresztyénekben sem. Nekik is fáj, ha gyermekeiknek, avagy kedveseiknek rosszul megy dolguk. Ezt az érzést maga az Isten oltotta belénk s épen azért az rossz nem lehet. Igen, a gyermekek együgyű, tiszta, észbeli megbotránkozás nélkül való életet élnek a hitben, mint Ambrosius mondja; «Észben igen, de nincs foglalkozásuk a hitben.»

Más a gyermekekről.

Egyszer a doctor fiacskája az asztalnál ülve a mennyei életről csevegett, mondván, hogy: mely nagy öröm lehet a mennyben enni, tánczolni, hiszen ott az igazi boldog élet, ott a folyókban csupa tej folydogál, a fákon pedig zsemlyék nőnek. Ekkor mondá Márton doctor: «A kis gyermekek élete a legboldogabb és legjobb; földi gondok nem gyötrik őket, mitsem tudnak az egyházban garázdálkodó átkos rajongókról, a halál és pokol félelmét nem érzik, gondolataik tiszták és vidámak.»

Más a gyermekekről.

Márton doctor, mikor hároméves fiacskája játszogatótt és vele együtt csacsogott így szólt: «Olyan ez a gyermek mint egy részeg, azt sem tudja hogy él, sőt bátorságosan és vidáman él, ugrándozik s ujjong. Az ily gyermekek nagyon szeretik a tágas lakást, a hol kedvökre mozoghatnak.»

A szülék szeretete gyermekeik iránt.

«A szüléknek mindig legkedvesebb az ő legkisebb gyermekök,» mondá Márton doctor: «Az én Mártonkám az én legdrágább kincsem. Az ily gyermekeknek van legnagyobb szükségük arra, hogy a szülők szeretve gondozzák őket. Jancsika, Lenke, Palika már tudnak beszélni, nincs szükségök oly nagy gondviselésre. Azért a szülék szeretete a nagyoktól mindig lefelé haladva növekszik le az újszülöttig.»

Majd így folytatja: «Hogy doboghatott Ábrahám szive, mikor egyetlen fiát kellett feláldoznia. Bizonyosan megsem mondta Sárának. Keserves egy sor lehetett az reá nézve. Én perbe tudnék Istennel szállni, ha tőlem hasonlót kívánna. Erre felesége megjegyezte: «Én nem hiszem, hogy Isten bárkitől kívánná, hogy saját gyermekét ölje meg.» Márton doctor erre így felelt: Úgy-e? És ő mégis egyszülött fiát keresztre hagyta feszítettetni? Bizony, emberi ítélet szerint sokkal nagyobb szeretetet tanusított Isten Kajafás és Pilátus iránt, mint Krisztus iránt!»

Fergetegben.

Téli kép.

A keskeny vágányú mellékvonal hossza mindössze száz kilométer volt; egész műszaki személyzete három gépészből állt. A tulajdonos részvénytársaságnak oly rossz renden volt a szénája, hogy ezt az egynéhány emberét alig tudta fizetni. Még a nagyságos vasútiigazgató úr is oly színehagyott fakó ruhában járt, hogy meggyeszte róla emlegették, — a felesége meg sovány százalékok fejében keztyűvel s más csecsebecsével kereskedett.

Körülbelől a pálya derekán feküdt a kis Tamásfa városka, természetesen «kiterő» állomással, a hol a szembe jövő vonatok egymást elkerülik. A kis városkának nem volt épen jó híre, mert évente kétszer pontosan megjelent ott a vörheny s megdézsmálta a gyermeksereget. Egyik félreeső utcájában, sárgára festett barátságos kis hajlékban, viruló muskátlis ablakok mögött lakott Pető Pál, a három gépész s mozdonyvezető egyike. A muskátlis ablakok előtt Petőné csinos halavány arca hajolt a részletfizetésre vett varrógép s az elfogyni nem tudó varrni való fölé. Lábánál a kékszemű három éves kis Pistika játszadozott, és ha édes anyja megindította lábával a gépet, a kis fiúcska fürgén talpra állt, kövér kezecskéivel a piros zászlócskát magasra emelte s mint az állomásfőnök úr szokta, harásány hangon elkiáltotta: «*Mehet!*»

Kerek négy esztendeje, hogy apja és anyja összecsatlakoztak és a «*Mehet*» jelszóval neki vágnak az ismeretlen pálya útvonalának. Az irányt és menetrendet nem igen ismerték előre; útközben arra a tapasztalatra jutottak, hogy az egyes «itató állomások» közt nagyon is nagy távolságok vannak. Hanem azért vígan prüszkölt a vonat, mert «szeretett-fiával» fűtötték és pedig annál jobban ropogott, lángolt benn a tűz, mennél inkább elborították a pályát a kenyérgond fuvásai.

A rokonság kicsinylő lenézéssel nézett a szegény Petőre, hogy nem átalit a keskeny vágányúnál szolgálatot vállalni. Hogyisne! Végig bugdácsolt hat réaliskolai osztályon és sokat ne mondjak, 20—25 esztendő mulva bizonyosan kapott volna — fejemet teszem rá — valami hozzá méltó «úri» időtöltést, ha a tanulást abba nem hagyja. Hanem hát Pető Pál nehéz fejű gyerek volt teljes életében és a rokonság jó tanácsaira érzéketlen maradt. Nagyon mélyen eltalált merülni Bokor fuvaros Mari leányának szemében, a melyekből derült életkedv mosolygott feléje s hogy oda egyszer belepillantott, azontúl nem bírtak vele. Csak azon erősködött, hogy neki azon-

nal kenyér kell, ha mindjárt kicsi, ha mindjárt fekete lesz is az a kenyér. Addig-addig, hogy vágya csakugyan teljesedett, és most hív élete párjával, kis csemetéjével ott éli világát abban a kis házbán, a melynek ablakából muskátli virít a járókelők szemébe. Igaz, nagyon alacsonyan húzódott rajta végig a mestergerenda és jó magasra kellett fel nyúlkálni a kenyérért, de ha a gépen arcát belepte a korom, bajúszára, szakállára, deret festett a hóvihar s teste át meg át fázott a szolgálatban, csak érintenie kellett lábával a kedves küszöböt, kezével a drága kilincset, a dermedtség nyomban fölengett testén-lelkén. Kinn szitáló hó és ereszről csüggő jégcsapok, bent májusi meleg napfény. Feleségének, kis fiának fürtös fejecskéje, csacsogó szája drágább kincs volt az ő szemében a mesevilág aranyhegyénél.

Pető vonata a déli pályaszakaszt járta napról-napra. Reggel indult a végső állomás felé s délután tért megint vissza. Ekkor azután másnap reggelig tisztára családjának élhetett, játszhatott, mesélhetett! A hazatérés pillanata után való sóvárgás, mennyire fokozta szerénységét és hogy örült minden füttynek, mely a kedves tájékhoz való közeledtét jelentette! Mintha gyorsabban pezsgett volna ereiben a vér s felélénkült minden egyes íze.

Egy reggel a főnök nagy csudálatára halványan, komoran, lesújtott tekintettel tántorgott mozdonya felé Pető. Szemeit széles, sötét karikák foglalták be, a hosszas, álomtalan virrasztás nyomai.

— Valami baj esett talán a pályán, Pető? kérdezte a főnök.]

— Kis fiúnk haldoklik, főnök úr.

A vonat erre elindult. Az egész héten át viharzott az erős, havas tél s ezen a napon megint csak hó fuvás és metsző kegyetlen szél. A vonat megkésétt s késedelme állomásról-állomásra nagyobb lett. Lassankint kezdett szétfoszolni a visszatérhetés reménye is; a vonat útja valóságos vergődés volt, de két órai késéssel bár mégis eljutottak a középső állomásra. «Haza!» Pető magában hálákat adva Istennek, hogy eddig segítette, leugrott gépjéről s neki iramodott, hogy iziben otthon teremjen.

— Pető úr!

— Mit parancsol főnök úr?

— Igen meg vagyunk szorulva. Az éjszak felől jövő tizenkét órai vonat visszatért az óriási fuvás miatt. Másfél kilométernyi útát már nem birt megtenni. 50 ember munkája talán segíthet annyit, hogy ez a vonat áttörhet rajta. Indulni kell rögtön. Varga gépész azonban e gonosz időben tifuszba esett s láz gyöttri odahaza ágyában. Ön fogja vezetni az éjszakai vonatot is.

— Hogyan? Most főnök úr? Meghültem, agyoneröltetem magamat, nincs már jártányi erőm se.

— Kemény munka igaz, — de szolgálati szabályzat nem ismer agyoneröltetést. Annyira gyenge Ön, hogy miatta baj érheti a vonatot és az utasokat?

— Annyira talán nem . . . De főnök úr, kis Pistikám meghalhat az éjjel, ha eddig is meg nem halt. Utolsó pillantásánál se lehessenek ott?

— Igazán sajnálom, Pető, de *Pistikákról* igazán nincsen szó a szabályzatban . . .

— Mikor kell a vonatnak indulnia főnök úr?

— Hét óra tizenöt perckor.

— Fűts öcsém, kiált a fűtőhöz, tíz perc múlva megint itt vagyok.

Odahaza szomorú világot talált. A kis fiúcska arcán kimerülés, nedves fürtjei kúszáltan borúltak homlokára; torkából zörej és hörgés hallatszott ki, kacsóit görcsösen össze szorította. Parányi melle fájdalmasan lihegett s tekintete csupa rémület volt, mint a váratlanul sebbzett madaré. Anyja már nem sírt, szemét kiszárasztotta az aggodalom, a kétségbeesés s örökös virrasztás. Halotthalványan összeszorított ajakkal ült az ágyacska mellett s fásultan törölgette gyermeke arcáról a láz izzadtságát.

Hogy férje belépett újra kitört belőle a fájdalom. Remegve, zokogva borult nyakába. Meghal! Meghal! Nincs többé remény! Megmondta az orvos. De nem engedjük, úgy-e? Nem szabad neki meghalnia! Isten nem lehet oly kegyetlen! Pistikám, lelkem, nézd, apa megjött, itt marad egész éjjel kis fiánál. Úgy-e megismered apádat kis jószágom?

A bágyadt szempillák nagy bágyadtan felnyíltak, a hörgés megszűnt egy pillanatra, játszi mosolygás árnya suhant át a lázas kis arcocskán s a kicsi ajkak sóvárogva rebegették:

— Apus itt maradjon Pistikánál!

Ujra ott állt a dübörgő gépen és megint törtetett a viharon, hófúváson, fergetegen át. Nem emlékezett vissza, hogy szabadult ki a hű feleség karjai közül, — de itt állt s szemét mereven a hólepte pályára szegezte. Némúl el szív szem légy éber! A hóeke gyorsan nyomult előre a fehér halmokon keresztül s ezüstös hamut szórt az út két partjára. Épen így, kérlelhetetlenül és mélyen hasította keblét a sebző fájdalom. Milyen hideg van ide künn és milyen hideg lehet oda lenn, mélyen, hó és föld alatt! És itt vetik meg a kis Pistika ágyát nem sokára! Nem játszik többé vonatot, nem tipeg-

topog eléje apró lépteivel, ha benyit a pitvarajtón. Soha nem csi-csergi többé: «jó estét, jó estét édes apuska!» Óh! Óh!

— Baja van gépész úr? kérdezi részvétellel a fűtő.

— Semmi, semmi.

— Úgy tetszett, mintha fájdalmasan kiáltott volna fel

— Álmodta bizonyosan. Egy árva szót sem szóltam. Fűtsön csak erősen!

A következő állomáson kiszállt a vonat egyetlen utasa, egy kövér úri ember, a ki nyest bundával szövetkezett a mostoha időjárás ellen. Kocsisa várta. Rövid volt a vonat s a gépész mindent látott s egész tisztán hallotta beszélgetésöket.

— Hogy vannak otthon Miska?

— Mindnyájan jól vannak, nagyságos úr.

— A család egészséges?

— Mint a makk, nagyságos úr.

Fájdalom nyilallott át a gépész szívéen. Az útas línom s meleg nyest bundában, röpke szánján sietett, megelégedetten, vidáman, gazdagon nyájas tűzhelyéhez; családja egészségesen ujjongja körül és ő itt fenn dermed, fagyoskodik a gépen. Holnap pedig gyászra ér haza. A küszöbön fájdalomtól roskadó anya fogadja, a kis ágyacskában sápadt, néma, mozdulatlan tetemet talál. A kicsattanó arcú, beszédes, izgó-mozgó Pistika halott lesz, halott . . .

Előre, csak előre, neki az éjszaki szélnek, neki a fergetegnek: Utolsó állomás! Több színet!

A vonat másnap tért vissza, hogy folytassa rendes útját. A természet kitombolta már magát s a nyugalom fenségét tükrözte fenn az égen a láng sugárú nap, lenn a földön a vakító fehérségű hótakaró. Hógyémántok ezre csillámlott a sötét zöld, terhök alatt görnyedő fenyőkön; a pálya tiszta és szabad volt. Az ablakból, merre csak elhaladtak, megelégedett emberek arca mosolygott ki a lecsillapult vidékre. Gyermekes örömmel ujjongtak a vonat zakatolásán. Istennek hála, elmúlt a zivatar, szabad az út, jár a vonat.

A gépész hirtelen elfordult. Két nehéz könnyecsepp gördült végig csendesen, koromlepte arcán. Tán a szél ma is olyan metsző, hogy könnyeket sajtol a szemekből? Óh nem azért. Egy boldog asszony ült valamelyik viskó ablakánál, térdén gyermeke, aki csodálkozva bámult a pöfékelő mozdony után. És eszébe jutott az ott-hon, ahol eddig a boldogság végkép elhervadt.

Végre valahára Tamásfára értek. Itthon van. Közel a lesujtó hírhez. Nem kérdezett senkit, tud-e hírt családja felől. Szó nélkül sietett haza. Annak ajkáról akarta hallani a sötét valót, a kinek ajkára Isten a gileádi balzsamból is adott. A ki úgy tudja elmondani a keserű csapást, hogy szavaiban a reménynek egy halvány sugara is felvillan.

Haza ért. A sárga kis ház nem változott semmit. Az ablakban ugyanazon muskátli bokrok. Pető csupa boldogtalanságot, csupa

szomorú hírt olvasott levelökről. «Letört a kis testvér, meghalt a kis Pistika.»

Eszeveszetten rohant a pitvarajtó felé. Mint egy örült szakította föl az ajtót. Felesége ujjongó zokogással röpiült karjai közé. A kis kocsiban ott ült a kis gyermek, haloványan, bágyadtan, de fájdalom nélkül, de visszaadva az életnek. Ott babrált vörös zászlócskájával és jelt adott halk, gyenge hangjával.

— Vonat mehet! Vonat mehet! édes apa!
(Hedenstjetna után)

PARRAG FERENC.

Kétféle veszteség.

Mindent veszteni semmi veszteség. Sirva panaszkodol veszteségedről, vajjon mekkora a te károd? Ha földi javaidat vesztetted el, vigasztalódjál. Embernek földi javait elveszteni semmi veszteség. Oda veszhetsz jószágod, csak Istentől ne engedd magad megfosztani s elég kincsed marad. Micsodák az élet javai? Maroknyi fvény. Mit nyert vele a ki elragadta tőled? Barátodat vesztetted-e el? Semmi veszteség. A te legjobb barátod mennyekben vagy. Hol talál ember hűséget a földön? Házastársadat s gyermekeidet vesztetted-e el? Semmi veszteség. Nem e tied volt, a mit elvesztettél. Isten oly kötés alatt adta kölcsön néked, hogy ismét vissza kívánhatja, a mikor neki tetszik. Atyádat vesztetted-e el? Semmi veszteség. Mennyekben lakik az árvák kegyelmes atya. Tisztességedet vesztetted-e el? Semmi veszteség. A szeplő nélkül való élet a legnagyobb dísz. A te neved mennyekben van felírva. Kicsoda törli azt ki onnét. Életedet vesztetted-e el? Semmit sem vesztettél egyebet fáradságnál és nyomoruságnál. Jobb élet van a síron túl. A halál neked nyereséged.

De egyet elveszteni minden veszteség. Óh ne veszítsd el a Jézust. Hol találod meg őt? A keresztviselésben. Hol veszted el? A jó szerencsének idején. A te szíved mindegyre csak jó napokat kíván, mert akkor szerencsésen folyik sorsod. Miképen lehet szerencse az, a mikor te Jézus nélkül vagy? A menyországnak is pokollá kellene lennie, ha Jézus benne nem volna. A mint sehol nincs nékem boldogabb sorsom, mint az én Jézusomnál, azonképen sehol soha boldogabb nem lehetek, mint a keresztviselésben, a hol Jézust megtalálom. Ha mindenem semmivé válik, Jézus lesz nékem mindenem. Ha javaim eltűntek, Jézus ez évi gazdaságom. Százvezernyi kincsnél jobban gyönyörködteti szívemet. Elhervadt örömöm? Jézus az én vigasságom. Barátom hagyott el? Jézus barátom maradt. Nincs jobb hűség a világban, mint az egy Jézus Krisztusban. Szüleim haltak meg? Jézus könyörül rajtam és gondot visel rólam. Életemet vesztettem-e el? Jézusban tökéletesebb életem leszen. Valameddig meg van az én Jézusom, nincs mit panaszkodnom veszteségedről. Ki veszi el tőlem? Távozz tőlem e világi sok jó, ha miattad Jézusomtól kell megválnom. Jézus nékem mindenem. Jézust birni annyi, mint a menyországot birni. Mit kívánjak többet? Sz. F. J.

Óh én két szemeim . . .

Óh én két szemeim, ti az Úrra nézzetek,
Hagy kegyelmes hozzám, mindenkor elhígyjétek,
Az ő nagy szerelmét, hozzám hív jóvoltát
Mindenkor hirdessétek!

Uram, meg ne ufálj engemet haragodban,
Ha immár béveftél szent irgalmasságodban.
Kérlek, el ne fordítsd orcádat én rólam,
Vigy bé szent országodban!

Meg foglak fégedet az én igaz hitemmel,
Kéad fámaszkodom erős reménységemmel,
Es el nem eresztlek, a míg meg nem hallhatsz,
Az én lelki kezemmel.

Óh mennybeli Isten, te vagy én reménységem,
Te erős kezében vagyon én ellenségem.
Ott vagy te Uristen, én nagy báforságom,
It hol nincs menedékem.

Ganíts meg engemet te igaz utaidra,
Hogy szerinted járjak főkéletes, Jehova,
Gartóztasd meg kérlek én ellenségimet,
Hogy ne sértsek fejemet.

Ne csüggedj én lelkem, ne bocsásd el magadat,
El még te Istened, bánatodból kiragad,
Gondot visel rólad, a ki benne bízik,
Soha nem csalafkozik.

XVII. századbeli ének.

Thurzó György a házasságról.

Néhai való jó Thurzó György uramról már több ízben volt szó a «Jó Pásztor» lapjain. Ismerjük bicsei házatájékát, családi életét; tudjuk, mennyire szerette feleségét, a hozzá méltó Czobor Erzsébetet, milyen szívvvel csüggött szerette gyermekein. Az sem titok, hogy vallásos lelkű ember volt s örömeiben első dolgának tartotta a hálaadás poharát kezébe vegye, bánatában pedig az Isten ígéjének biztatásával vigasztalódott. S ez a vallásosság nem csak olyan külső máz volt rajta, mint a szilva hamva, a mit a kéznek akármilyen gyöngé érintése letöröl. Valójában élt benne a hit s nem mesterkélth porhintés, ügyes szemfényvesztés, hanem igazán természet a jószí-

vűség és szeretet. Az ilyen ember az életnek mindenféle helyzetében, válságában igazi férfiúnak bizonyul. A komoly dolgokról komolyan, érett férfiú módjára gondolkodik. Igazán megható az alább közölt levél, a mit unoka öcscséhez, Thurzó Szaniszlóhoz írt. Öcsce házasodni készült, s mivel apja, anyja nem élt, a kihez tanácsért fordulhatott volna, jó bátyját, Györgyöt kereste meg egy alázatos levéllel. Akkori ifjak többet adtak az öregek tanácsára, mint manapság. Talán érezték, hogy az érett ítélet, a bölcs élettapasztalás tanulsága nem épen hiábavaló a komoly halálíg szóló frigykötésnél. És Thurzó György úgy felelt, a mint jó rokonhoz és bölcs emberhez illik. Igaz szívből jövő tanácsokat ad öcscsének, hogy boldog lehessen. Ennek a levélnek jelentőségét még emeli az, hogy egy boldog házasember és családapa írta. A mit levélben hirdet, azt gyönyörű példákkal igazolja tiszta házasi élete.

Thurzó Szaniszló megfogadta bátyja tanácsát és a szerint házasodott. Nem is bánta meg soha, sőt élete fogytáig hálával gondolt jó bátyja urára. Bizony nem ártana, ha a mi időnkbeli fiatalok is tanulnának valamit ebből a példából s különösen eszükben tartanák, hogy a jó feleséget az ember választja ugyan, de az Isten adja és a házasi élet boldogságához nem elég a szép ábrázat, cifra ruha, előkelő nemzetség, nagy úri mód, hanem fődolog a tiszta erkölcs és a gondolkodás hasonlósága. Imhol a levél olvassátok kedves olvasóim gyözelemmel.

Az Úr Istentől kegyelmednek lelki és testi jókat kívánok. Kéry György uram megadá énnekem az kegyelmed levelét és izenetét is szóval megbeszélé, melyre, minthogy kegyelmednek az volt kívánsága, hogy nemcsak szóval, de írásban is adjak azokról választ kegyelmednek, az kegyelmed kívánsága szerint akarék cselekednem. Azért, hogy kegyelmed engem mint bátyját megbecsült és dolgaiban tanácsommal akar élni, azt kegyelmednek mint szerelmes öcsém uramnak meg szolgálom. Az mi az asszonyom hugom Forgách Sigmund uramnak való adását illeti és menyegzejének szolgáltatását, bizony uram Forgách Sigmund uram jámbor és jó erkölcsű úrfi és jó nemzet is, azért igen jól cselekedte kegyelmed, hogy asszonyomat hugomat neki adta kegyelmed. Az megadásának napja énnekem az tetszenék, hogy lenne húsvét után való harmadik vasárnapon ez két okért; egyikért, tudja azt jól kegyelmed, hogy a gyűlésről való eloszlásunk előbb nem leszen, hanem csak az ünnepek előtt. Az ünnepekben pedig senki örömet házatúl másivá nem megyen, hanem az ünnepek után, hogy azért az atyafiak közül arra ne vethessen egyik is, hogy reá nem érkezhett, igen hasznos dolog leszen, ha húsvét után való harmadik vasárnapra, ugymint 12. aprilis rendeli kegyelmed asszonyomnak hugomnak megadásának napját. Másodikért, kegyelmednek is oly rövid időre nehéz volna készen lenni, az hely pedig az én tetszésem szerint Galgócz lehetne, a hely alkalmatossága miatt; az atyfiak és az urak is közelebb lesznek és laknak Galgóczhoz, hogy sem mint Semptéhez. De az én ítéletem szerint nem kellenék menyegzőre híni, hanem kézfogásra, nem is szükség arra

felettebb való költség. A menyegzőre pedig ha kegyelmed Zrini, Bottyány uraméket, Illésházy uramot, Pálffi uramot, Nádasdi uramot, Thurzó Miklós uramot, Dócziné asszonyomat, Dersffi Ferenchezet és engem hivat, szintén beéri vele kegyelmed, hanem ha Istvánffi uramat is akarná hivatni kegyelmed, minthogy őtet hagyta volt gyámmá szegiu bátyám kegyelmeiteknek.

A második izenete kegyelmednek bizony uram öcsém énnekem ugyan nagy gondolatot szerzett, minthogy a házasság dolga nem kicsiny dolog, hanem életében embernek legfőbb dolog, melyben ha nyer az ember, sokat nyer, ha nem, jobb volna holta hogy nem élte. Azért az mi az személyeket illeti az kiket kegyelmednek ajánlanak, azokról az én tetszésemet akarám megirnom kegyelmednek. Az mi Libamerski leánya dolgát illeti a házasságban az erkölcsök egyformasága igen kívántatik, az lengyel erkölcs pedig sokban különböző az kegyelmedével és így nehezen alkodhatnék meg kegyelmed az lengyeli erkölccsel, minthogy pedig az lengyelek tisztán megvetettenek bennünket, és a keresztyénség közös ellensége ellen nem akarják sem fejedelmünket, sem magunkat segíteni, méltó hogy mi is gyűlöljük. Nem is gondolom, hogy idővel az fejedelmek is elfeledkezzenek az mostani dolgokról, kiből ha lengyel nemzetben öltöznék kegyelmed talán kegyelmednek is az fejedelmeknél annyi hitele nem lehetne, az miut kívántatnék. Azok is az kik lengyel nemzetben öltöztének, csak egy sincs, az ki meg ne bánta volna, sok költséggel is kellenék meglenni, minthogy nagy pompára üző nemzetség negyvenezer forinttal fel nem érné kegyelmed, jószágot is kellenék neki kötni kegyelmednek, amazok második szokását. Az ki pedig jószágot adna lengyeleknek, nagy büntetése vagyon, van nekünk ezen dologról adott törvényünk főképen nincs abban módja kegyelmednek, hogy azt vehetné kegyelmed.

Az teseni herczeg leánya ugy vagyon, hogy főnemzet, de nem szép, idős leány, igen beteges, semmie se nincs, nekem is ide adták volna özvegy koromban, ha venni akartam volna, minthogy azért magamnak venni nem akartam, kegyelmednek sem adhatom tanácsul, hogy vegye kegyelmed.

Az Pálffi uram tanácsához mit mondjak vagy írjak, nem tudom, minthogy ő kegyelme csak nemzetségről szól, hogy németet avagy cselhet vegyen kegyelmed, de senkit sem nevez, ember úgy szólhatna hozzá, ha megnevezte volna ő kegyelme.

Az Listius uram leányát nem esmerem, soha sem láttam, nemzetségéről nem szükség hogy írjak, kegyelmed mindent jól érthet, azért azokkal jó szólni kegyelmednek, az kik esmerik mind erkölcsében. De uram mindezeknek utánna jobb tanácsot nem adhatok kegyelmednek, hanem hogy legelsőben is kedve szerint való házasságot Istentől kérjen kegyelmed, mert a jó feleséget Isten adja. Azután maga szívében menjen kegyelmed, az kit Isten kegyelmednek megmutat, hogy szeresse kegyelmed. Emberektől egészsége, jó erkölce felől jó hírt érthet kegyelmed, úgy hogy ne csak *szemmel*, de főképen *füllel*, házasodjék kegyelmed. Az

nemzettség is méltó, hogy ponderáltassék, úgy hogy a kegyelmed házassága a család dicsőségére következhessék, melyeket ha megcselekszik kegyelmed, kétség nélkül, mind azzal egyetemben, az melyet Isten rendelt kegyelmednek, megáldja ő Szent felsége kegyelmedet, kit én tiszta szívből kívánok kegyelmednek. Szóval is izentem kegyelmednek Kéri György uramtól. Az Úr Isten sokáig éltesse kegyelmedet. Feleségem kegyelmednek szolgálatát ajánlja. Bittche 1598. február 6. Tekintetes és Nagyságos uraságnak szolgálja és mindig jóakaró atyja fia Thurzó György.

Régi írásokból közli

KRÓNIKÁS.

Az egyházi élet köréből.

„**Legjobb barátomnak**“. Meghalt a híres ágyúkirály, a milliomos Krupp Alfréd. Meghalt hirtelen, váratlanul, gazdagsága közepett; a vén kaszás, a halál eljött leghívebb szövetségéséért, a kinek egész életében az volt a főparkodása, hogyan tökéletesítse a leggyilkosabb emberirtó szerszámot, az ágyút. Isten a megmondhatója, hány derék munkás embernek oltotta ki életét s annak, hogy mennyi milliót aratott a halálnak, elmúlásnak rideg mezejéről. Nyugodtan éldelte a vagyont, büszkélkedett vele, a mit véröntözte csatasík, halálhörgés és síralom termett számára. Mi gyarló, földi porból vett halandók verítékünkben élünk; ki kapával, ki kaszával, ki tollal, ki egyéb becsületes szerszámmal keresi a mindennapi kenyeret. Testi törődöttség, néha nehéz, éjszakai, hajnalig tartó virrasztás árán. Egynemelyikünk eléri a zsoldárírótól emlegetett nyolczvan esztendő, anélkül, hogy a kenyérkereső szerszámot letehetné kezéből. Másikunk egész életét azzal tölti, hogy egészségünk, életünk fő-főellenségével, egy-egy veszedelmes betegséggel hadakozik s fűben, földben, levegőben keresi orvoságát. A harmadiknak minden pillanata az oktatás, nevelés ügyéé. Százakat és ezreket tanít hasznosra, jóra; erkölcsöket plántál s érzékenységet az eldurvult keblekbe. Ha meghalunk, lesz egy-két hálás szív bizonnal, a ki könyvet ejt sírhalmunkra, de koronás fők koszorúja liányozni fog koporsónkról, részvéte temetésünkről és biborbau születettek nem neveznek „**legjobb barátjoknak**“. Lám, kiderül, hogy voltaképen elvétettük életünk sorját. Ha nem hasznos munkával töltjük esztendeinket, nem felebarátunkért élünk, hanem ágyúkat öntve, milliomosakká válunk, akkor mind ez a kitüntetés biztos volna számunkra. Vilmos német császár megjelent a gazdag Krupp temetésén s koszorút is küldött a koporsóra: „**Legjobb barátomnak**“. Nem emlékszünk reá, vajjon ott volt-e a császár a világhírű orvosnak, az emberiség nagy jótévőjének, Virchow-nak temetésén. Igaz, hogy ő az emberi életnek megmentésére és nem pusztítására törekedett. Ott volt-e sok derék munkás, tudós temetésén, a kik Kruppnál hasznosabb tagjai voltak a német nemzetnek s az emberiségnek. Egy király, a ki népe atyjának vallja magát, nem ünnepelheti annak emlékét, a ki olyan célnak élt, mint Vilmos legjobbbarátja. Ez a tény azt bizonyítja, hogy neki csak anyyi köze

van a keresztyénséghez, hogy járt Betlehemben és megmosta lábait a Jordán vizében. A Biblia ennél valamivel többet követel tőlünk.

Az Ige a koporsónál. Szombathelyen elesett egy r. kath. ügyvéd párbajban s a plébános megtagadta eltemetését, megtagadta a beszentelést, arra hivatkozva, hogy a párbajt tiltja egyháza s a halottat úgy kell tekintenie, mint egyháza engedetlen fiát. Szófogadatlanság, engedetlenség után jogosan suhog a dorgáló vessző. Mi magunk is elítéljük a párbajt, keresztyéntelen, evangéliumellenes, embertelen intézménynek tartjuk s helytelenítjük, hogy a közfelfogás s a világi törvény oly enyhén bánik vele. Ámde a halotton mit keres a megtorló kéz? A világi törvény is elnémul, a hol Isten maga ítél. A büntetés nem önmagáért van, hanem azért, hogy *javítsunk* vele. És lehet-e javítani ott, a hol az élet cserépedénye eltörött? a hol a botlott, hibázott ember nem hall, nem érez többé semmit, nem érzi az egyház fenyítését sem? És vajjon a párbaj-e a legnagyobb vétség, a mit okvetetlenül ki kell pellengérezni? Hány sikkasztó, fosztogató, öngyilkos, becsületrabló, hazaáruló halt meg már, valamennyi méltó az egyház fenyítésére, mint az egyház tilalmát megszegő gyermek, s a kicégérezés mégis elmaradt. Az egyház hivatása a koporsónál nem a kegyosztás vagy fenyítés, hanem a gyászolók vigasztalása, az elcsüggedtek fölemelése. *Prédikáljátok az ígét mind alkalmas, mind alkalmatlan időben.* Igen, ott kell lennie az egyháznak, a hol vigasztalásra szomjúhozó, kétségbeesett lelkeket lát s feléjük kell nyújtania az enyhülésnek, megnyugtatósnak olajágát. A fájdalom megporhanyítja a szívet az ígének befogadására; az ilyenkor vetett mag csodahamarsággal kikél és gazdag kalászt hoz. A koporsónál nem a *halottért* jelenünk meg, a ki már pusztán por és érzéketlen, hanem az *élőkért*, a kik támaszra szorúlnak. És miért tagadjuk meg tőlök, a kik tulajdonképen ártatlanul hordozzák a fenyítés súlyát? Krisztus nem az embertelen ítélkezésre, hanem a megbocsátó szeretetre adott örökké ragyogó példát. Méltatlan a tanítvány névre, akár ember, akár egyház, a ki másképp cselekszik. Miképen higgyenek nekem hallgatóim, ha a szószékről azt dörgöm: bocsáss meg hetvenhétszer, ha magam megbocsátani nem tudok? Kőszívű ember, a ki oly könnyen ítélsz mások botlásairól s bocsánatra rideg vagy, előbb vizsgálj meg magadat, nincs-e benned fenyítést érdemlő fogyatkozás. Inkább a magad bűneiért imádkozzál, mint mások háza elejét sepergesd!

Érsekújvár. Érsekújváron az üldözések kora előtt erős protestáns egyház volt. Papjai közé tartozott a híres Pécsi Király Imre, több szép énekünk szerzője, a ki 1635-ben halt meg. Énekei közül az ismertebbek: *Krisztus urunknak áldott születésén, Ne szállj perbe én velem, Mire bánkódotól óh te én szívem*, a melyek mai napig élnek híveink ajkán. A XVII. század fergeteges idején e virágzó egyházunk elpusztult, templomát elvették, papjait elűzték s hívei elvándoroltak, elfogytak. A hosszú időn át szunnyadó leányzó most ébredszik ismét. Baltik püspök gyűjtögeti össze az evangéliomi híveit s Isten segítségével rövid időn gyülekezet válik a pástortalan

széledő nyájból. Adja az Ég, hogy nemsokára harang hívja Érsek-újvár evang. templomába a szomjúhozó híveket.

Jó könyvek.

Jellemképek a Bibliából. Bocsor Lajostól. A szerző a vasárnap délutánok számára bibliai elmélkedéseket írt egyszerű, könnyed, keresetlen nyelven. Ez elmélkedések fő jellemvonása, hogy a prédikációk nehézkes stílusát kerülik s inkább beszélgetve, magyarázgatva közlik a Biblia valláserkölcsi igazságait. Azt hisszük, Bocsor eltalálta a tárgyalás hangját s olvasva is tetszenek írásai. Mindegyikben van valami mondani valója s tollát nem szószátyárkodás vezeti. Ára 3 korona. — **Keresztyén Népbarát naptára** jelent meg Karczagon érdekes és épületes tartalommal. Ára 40 fillér.

„Házi kincstár.” Az Irodalmi Társaság e kiadványát melegen ajánljuk olvasóinknak, kivált a nőközönségnek és ifjuságnak. Egy-egy kötet ára csinos vászonkötésben 2 kor. Eddig a következő kötetek jelentek meg: 1. *Csendes órák*, Millertől, ford. Szász Károly. 2. *Mártha és Mária*, Barde Eduárdtól, ford. Vargha Gyuláné. 3. *Ahitat-Szeretet*, Szabolcska Mihálytól.

Az Állatok világa. A Brehm Chernel-féle nagy munkának most kiadott 76-dik füzetében a szalakóta felékről szóló rész befejeződik s a szerzők a kecskefejekről mondanak el igen érdekes részeket. A kecskefej-félék annyira elűtnek más madaraktól, hogy az emberek érdeklődése önkénytelen is feléjük fordul. A nép babonás tisztelettel veszi őket körül s a nép fél is tőlük, abban a hitben, hogy kárt, bajt okozhatnak. Sok helyen még ma is erősen hiszik, hogy éjnek idején a kecskéket sőt a teheneket is megfetik, amivel ezeket az állatokat megis rontják. Itt-ott azt is mondják róluk, hogy a boszorkányokkal cimboráskodnak s hogy rossz lélek lakik bennük. Bármit is mondjon azonban róluk a néphit, a kecskefejek mégis a hasznos madarak közé tartoznak. Nos hát ezekről a kecskefejekről van szó a füzet legnagyobb részében, a mi a füzet kiváló érdekességéről is bizonyosságot tesz. A szövegrajzok a szalakotát, és kéknyakú csörgőmadarakat, a kurolt és a kecskefej-félék különböző fajait ábrázolják, a megszokott gondos kivitelben. A kiadó czég ehhez a füzethez feketenyomatú műlapot csatolt s amelyek a foglyokat tünteti föl. Az Állatok világa füzetes kiadásban jelenik meg s egy-egy füzet ára 80 fillér. Az eddigi közreadott díszes kötésű kötetek 18 koronáért kaphatók, úgy Légrády Testvérek kiadóhivatalában (Váci kőrút 78.), valamint minden könyvkereskedésben.

Tudományos zsebkönyvtár. Stampfel Károly népszerű s érdemes, gazdag vállalatában bennünket is közelről érdeklő könyv jelent meg a minap: Hörk József pozsonyi theol. akad. tanár *Magyar protestáns egyház joga*. A munka nem részletes kifejtés, hanem rövid tömör összefoglalás. A csinos füzet ára 1 kor. 20 fill. Megrendelhető a Jó Pásztor útján is.

Szerkesztői izenet.

Az 1902. évről szóló tartalomjegyzéket az 1903. évi első számhoz mellékeljük.

*Olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket és újesztendőt kívánunk. Az Úr áldja meg kimenetelünket és bemenetelünket!
Ámen!*

Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent és kapható (Pozsony, Konvent-u. 13.)

„Kis Énekeskönyv“

A keresztyén lívek lelki épülésére régi és újabb szerzők mű-
veiből szerkesztette **Kovács Sándor.**

A magyar prot. énekköltészet virágainak gyűjteménye ez a
könyv. A reformáció korától kezdve napjainkig minden korszak
költői megvannak benne. Magános áhítatosságra, iskoláknak
és gyülekezeteknek egyiránt ajánlható. A 12 íves szép tiszta
nyomású könyv ára csinos kötésben 1 kor. 50 fillér, angolvá-
szon kötésben + korona. Nagyobb megrendelésnél kedvez-
mény jár.

Protestáns Esték ^{II.} füzetek.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provençei troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén álláspontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára **2 korona**, di-
szes angolvászon kötésben **3 korona.**

A megrendelések a **Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Szövetkezet**hez vagy **Kovács Sándor** theol.
tanár úrhoz Pozsonyba intézendők

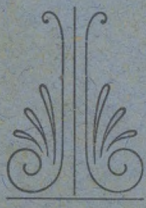
A legalkalmasabb karácsonyi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minék egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A Balassa-Gyarmati Könyvnyomda Szövetkezetnél

s minden könyvárusnál kapható.

Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill

Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minier papíron, csattal. 5 k. — fill

Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal. 8 k. — fill

Lelkés vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda Szövetkezet.